

О. І. Губко,

учитель історії комунального закладу «Черкаський навчально-реабілітаційний центр «Країна добра Черкаської обласної ради»

ТЕМА ВІЙНИ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

РОЗРОБКА КОНСПЕКТУ УРОКУ ІЗ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ. 10 КЛАС

Тема. Утворення вогнищ війни на Далекому Сході, в Африці та Європі»

Мета: *формувати компетентності:*

- **історична:** розглянути процес утворення вогнищ війни на Далекому Сході, Африці, Європі. Описати, на основі отриманих знань, напрямки агресивних дій Німеччини, Італії, Японії; створення осі Рим – Берлін – Токіо; аншлюсу Австрії, Мюнхенської змови, визначити зміст політики «умиротворення»;

- **практична:** продовжувати формувати у учнів вміння аналізувати події і явища; робити власні висновки й аргументувати їх фактами;

- **загальнокультурна:** виховувати в учнів негативне ставлення до війни, як способу вирішення протиріч;

- **здоров'язберігаюча:** здатність зберігати фізичне, соціальне, психічне та духовне здоров'я – своє та інше людей;

- **соціальна:** розвивати пам'ять, увагу, уяву, логічне мислення; здатність до співробітництва в групі та команді; удосконалювати навички читання з губ, коригувати вимову, збагачувати словниковий запас;

- **компетентність щодо інформаційних і комунікативних технологій:** уміння раціонально використовувати комп'ютер для пошуку, опрацювання й систематизації потрібної інформації.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: підручник, політична карта світу, презентація, відео, таблички для глобального читання мовних одиниць, вісь, планшети.

Основні поняття: аншлюс, «умиротворення», Мюнхенська угода, вісь Рим – Берлін – Токіо.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Розмовна хвилинка

- Що таке умиротворення агресора?
- Що таке Мюнхенська угода?
- Що таке Другий фронт?
- Що таке Голокост
- Що таке Рух Опору

II. Мотивація навчального процесу

Учитель. Тридцять років позначилися глибокою кризою в міждержавних відносинах. Більшість держав були незадоволені результатами Першої світової війни, і протиріччя продовжились. Історія навчає не повторювати помилок минулого. Одні це розуміли, інші – ні. Що ж відбувалося в 30-х рр. XX ст.? І чи повторюється історія сьогодні? Хочете дізнатись?

III Актуалізація опорних знань:

1. Які 2 військово-політичні блоки брали участь у Першій світовій війні?

2. Назвіть країни Антанти?

3. Назвіть країни Троїстого союзу?

4. Назвіть країни Четвертного союзу?

IV. Сприйняття та усвідомлення навчального матеріалу.

1. Створення вісі Рим-Берлін-Токіо

Розповідь вчителя.

Німеччина. Після Першої світової війни Німеччина втратила частину територій, війська, флоту, сплачувала репарації - відшкодування державам переможцям. Після приходу до влади Гітлера Німеччина розпочала боротьбу за скасування попередніх договорів. Були відмінені репарації, Німеччина повернула Саар (промислову область), збільшила військо, флот. 1933 р. вийшла з Ліги Націй, 1936р захопила Рейнську зону.

На Далекому Сході збільшила військову силу Японія.

Пригадайте, на яку країну Японія напала у 1931р? А що відбулося у 1937 р?

1933 р. Японія як і Німеччина вийшла з Ліги Націй.

Отже, було розпалено вже 2 вогнища війни: в Європі та на Далекому Сході

Ще однією країною, яка була незадоволена наслідками війни була **Італія**. Сьогодні ми запросили гостя – лідера Італії Беніто Муссоліні. Уявіть себе журналістами і поставте питання голові Італії про події 30-х рр. XX ст.

Інтерв'ю «Італія в 30-х роках».

Внутрішня політика:

- Як Ви оцінюєте економічну ситуацію в Італії на початку 30-х років? Які заходи було вжито для її стабілізації?

- Яку роль відіграла фашистська партія у зміцненні Вашої влади та усуненні опозиції?

- Як Ви бачили майбутнє Італії під Вашим керівництвом?

Зовнішня політика:

- Які фактори спонукали Італію до агресивної зовнішньої політики?

- Як Ви пояснюєте захоплення Ефіопії? Які цілі переслідувала Італія в Африці?

- Як Ви оцінюєте роль Ліги Націй у міжнародних відносинах? Чому Італія вийшла з Ліги Націй?

Друга світова війна. Причини війни:

- Як Ви вважаєте, що стало безпосередньою причиною початку Другої світової війни?

- Чи передбачали Ви такий масштабний конфлікт?

- Яку роль, на Вашу думку, відіграли Версальський договір та економічна криза в розв'язанні війни?

Союз з Німеччиною:

- Чому Ви вирішили укласти союз з нацистською Німеччиною? Які спільні інтереси об'єднували Італію та Німеччину?

- Як Ви оцінюєте особисті стосунки з Адольфом Гітлером?

Вісь Рим-Берлін-Токіо. Створення блоку:

- Які цілі переслідувала Італія, створюючи вісь Рим-Берлін-Токіо?
- Як Ви оцінюєте роль Японії у цьому блоці?
- Чи очікували Ви, що цей союз буде таким нестабільним?

Інші питання.

Расизм:

- Як Ви ставитеся до расової теорії? Яку роль расизм відіграв у Вашій ідеології?

Спадщина:

- Як Ви бачите своє місце в історії? Яку спадщину Ви хотіли б залишити після себе?

Групі учнів можна запропонувати випереджальне завдання (міні проєкт): підготувати відповіді на запропоновані питання через призму поглядів Муссоліні.

Відповіді Беніто Муссоліні на запропоновані запитання

Зверніть увагу: Наведені нижче відповіді є інтерпретацією поглядів Муссоліні на основі історичних джерел та його публічних виступів. Вони відображають його ідеологію та бачення світу, які були характерні для того часу і часто суперечать сучасним моральним принципам.

Внутрішня політика

Економічна ситуація: Італія на початку 30-х років переживала глибоку економічну кризу, успадковану від Першої світової війни. Мій уряд вжив рішучих заходів для її подолання: індустріалізація країни, розвиток інфраструктури, створення нових робочих місць. Фашистська партія забезпечила стабільність та порядок, необхідні для здійснення цих реформ.

Роль фашистської партії: Фашизм врятував Італію від хаосу та анархії. Партія об'єднала націю, забезпечила сильну владу та поставила інтереси держави понад усе. Ми знищили комуністичну загрозу та інші руйнівні ідеології, створивши міцний фундамент для відродження Італії.

Майбутнє Італії: Я бачив Італію великою імперією, яка відновить свою славу минулого. Італія мала стати провідною силою в Середземномор'ї та Африці, а її народ – жити в процвітання та гармонії.

Зовнішня політика

Фактори агресивної політики: Італія, як і інші великі держави, прагнула забезпечити собі місце під сонцем. Ми потребували нових ринків та ресурсів, а також територій для розселення нашого зростаючого населення.

Захоплення Ефіопії: Ефіопія була останньою незалежною країною в Африці. Її завоювання було необхідним кроком для завершення колоніальної експансії Італії та зміцнення нашої позиції в регіоні.

Ліга Націй: Ліга Націй виявилася безсилою організацією, яка не змогла запобігти конфліктам та забезпечити справедливості у міжнародних відносинах. Вихід Італії з Ліги був логічним наслідком її неефективності.

Друга світова війна

Причини війни: Основною причиною війни стала несправедливість Версальського договору, який

обмежив розвиток Німеччини та створив в Європі нестабільну ситуацію.

Передбачення війни: Я не очікував такої масштабної війни. Спочатку я сподівався на мирне вирішення міжнародних проблем.

Версальський договір та економічна криза: Версальський договір заклав міні під стабільність у Європі. Економічна криза посилила соціальну напругу та сприяла підйому екстремістських рухів.

Союз з Німеччиною

Причини союзу: Німеччина та Італія об'єднували спільні інтереси: боротьба проти комунізму, прагнення до перегляду Версальського договору та створення нового світового порядку.

Особисті стосунки з Гітлером: Гітлер був сильним лідером, який поділяв мої погляди на майбутнє Європи. Ми встановили тісні особисті стосунки, засновані на взаємній повазі та розумінні.

Вісь Рим-Берлін-Токіо

Цілі союзу: Вісь була створена для протистояння англо-французькому домінуванню та забезпечення нового світового порядку, заснованого на принципах справедливості та співпраці між народами.

Роль Японії: Японія була важливим партнером, який поділяв наші погляди на Азію та Тихий океан.

Стабільність союзу: Я вірив у міцність нашого союзу. Однак, як показали події війни, зовнішні та внутрішні фактори можуть вплинути на будь-яку коаліцію.

Інші питання

Расизм: Я не поділяю расистських теорій. Для мене важлива не раса людини, а її національна приналежність та лояльність до держави.

Спадщина: Я хочу, щоб мене запам'ятали як людину, яка відродила Італію, зробила її сильною та незалежною державою. Я бажаю, щоб моя спадщина служила натхненням для майбутніх поколінь італійців.

Ще одне вогнище війни було розпалене у Африці. Вже 3 держави почали зближення, утворивши вісь.

1936 р- вісь Берлін-Рим. Антиконтинентівський пакт (Берлін-Токіо).

22 травня 1939 р- Сталевий пакт Берлін – Рим.

27 вересня 1940 р вісь Рим-Берлін-Токіо

2. Аншлюс Австрії. Мюнхенська угода

Розповідь учителя. Після численних успіхів Гітлер продовжив завоювання. Які?

Завдання. Переглянути відео і відповісти на питання тесту (учні на аркушах паперу записують букви **А, Б, В, Г** та піднімають у відповідь на питання). Будьте уважні!

Відео + презентація(перевірка)

<https://www.youtube.com/watch?v=42czjeZQMvE>

<https://www.youtube.com/watch?v=X-QQjAJsKxc>

Що таке Аншлюс?

- Об'єднання Німеччини та Італії.
- Приєднання Австрії до нацистської Німеччини.
- Підписання мирного договору між державами.
- Початок Другої світової війни.

Коли відбувся Аншлюс?

- А) 1914 рік.
- Б) 1933 рік.
- В) 1938 рік.
- Г) 1941 рік.

Який документ порушувався внаслідок Аншлюсу?

- А) Брест-Литовський мирний договір.
- Б) Версальський мирний договір.
- В) Рапалльський договір.
- Г) Ялтинська угода.

Хто був ініціатором Аншлюсу?

- А) Адольф Гітлер.
- Б) Йосип Сталін.
- В) Беніто Муссоліні.
- Г) Франклін Рузвельт.

Що таке Мюнхенська угода?

- А) Договір про розподіл колоній між європейськими державами.
- Б) Угода про приєднання Судетської області Чехословаччини до Німеччини.
- В) Створення військового блоку проти СРСР.
- Г) Підписання пакту про ненапад між Німеччиною і Польщею.

Які держави були основними учасниками Мюнхенської угоди?

- А) Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія.
- Б) Німеччина, СРСР, США, Японія.
- В) Німеччина, Австрія, Чехословаччина, Польща.
- Г) Німеччина, Франція, Велика Британія, США.

Яку політику проводили західні держави щодо агресивної політики Німеччини напередодні Другої світової війни?

- А) Політику стримування.
- Б) Політику умиротворення.
- В) Політику колективної безпеки.
- Г) Політику ізоляціонізму.

Які наслідки мала Мюнхенська угода?

- А) Зміцнення миру в Європі.
- Б) Запобігання початку Другої світової війни.
- В) Розширення території Німеччини.
- Г) Посилення позицій демократичних країн.

Відповіді:

- 1. Б 2. В
- 3. Б 4. А
- 5. Б 6. А
- 7. Б 8. В

Додаткові завдання (для поглибленого вивчення):

- Порівняйте політику Німеччини та західних держав напередодні Другої світової війни.
- Оцініть роль Мюнхенської угоди у розв'язанні Другої світової війни.
- Які уроки можна винести з подій, пов'язаних з Аншлюсом Австрії та Мюнхенською угодою?
- **Можливі додаткові питання:**
- Хто такі судетські німці і яку роль вони відіграли в подіях, що передували Мюнхенській угоді?
- Які були реакції різних країн на Аншлюс Австрії та Мюнхенську угоду?
- Як Аншлюс Австрії вплинув на подальшу політику Гітлера?

Завдання для учнів. Записати поняття: Аншлюс, Мюнхенська угода

Аншлюс – приєднання Австрії до нацистської Німеччини (1938 р)

Мюнхенська угода - міжнародна угода про приєднання частини Чехословаччини до Німеччини, підписана на Мюнхенській конференції 29–30 вересня 1938 р.

3. Політика «умиротворення»

Учні працюють з ворд документом, відповідають на питання, працюють з ментальною картою.

Інформація.

США не втручались в європейські справи, а **Англія**, з одного боку, почувалась в безпеці, з іншого – практично не мала сухопутної армії, проте збільшила випуск літаків і флоту. **Франція** ставала залежною від поведінки Лондона. Було вирішено не застосовувати стосовно А. Гітлера силових методів, а піти на поступки, тим більше А. Гітлер кожного разу заявляв, що він більше ні на що не претендує.

Чимало західних політиків вважали, що якщо А. Гітлер і зважиться на війну, то це буде війна не проти Англії чи Франції, а проти **СРСР**. А Сталіну Німеччина обіцяла, що воюватиме проти західних демократій.

Політика поступок керівництва Великої Британії та Франції отримала назву **політики «умиротворення»**.

Завдання

1. Дайте відповідь на питання: Чому Англія, Франція, США та СРСР не зупинили Гітлера?

2. Попрацюйте з інтелект – картою

Примітка: Учні можуть працювати із завчасно підготовленою картою або створити її самостійно на папері чи у програмі

<https://coggle.it/>

V. Узагальнення та оцінювання знань учнів. (

Конспект уроку
1936 р- вісь Берлін-Рим. Антикомінтернівський пакт(Берлін-Токіо).

22 травня 1939 р- Сталевий пакт Берлін – Рим.
27 вересня 1940 р вісь Рим-Берлін-Токіо

Політика «умиротворення» - політика поступок державі – агресору,

Аншлюс - приєднання Австрії до Німеччини 11 – 13 березня 1938 року.

Мюнхенська змова - угода про приєднання земель Чехословаччини, населених німцями до Німеччини.

Метод рефлексії (учні продовжують будь-яке речення на вибір, висловлюючи власну думку, своє ставлення до теми уроку.)

VI. Оцінювання

VII. Домашнє завдання: вивчити конспект, вивчити дати

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Щупак І.Я. Всесвітня історія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: УОБЦ «Оріон», 2018. 208 с.
2. Вебдодаток для створення інтелект карт URL: <https://coggle.it/>
3. ШІ. URL: <https://gemini.google.com/>
4. Платформа для обміну та завантаження відео URL: <https://www.youtube.com/>